

جغرافیا و روابط انسانی، زمستان ۱۴۰۳، دوره ۷، شماره ۳، صص ۵۸۱-۶۰۲

بررسی تأثیر حس تعلق مکانی بر توسعه پایدار روستایی

(نمونه موردی؛ روستاهای شهرستان لالی)

زهرا سلطانی^{۱*}، مجید گودرزی^۲، منصور غیبی پور^۳

دانشیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران
z.soltani@scu.ac.ir

دانشیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران
؛ دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۹/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۰۵

چکیده

یکی از عوامل مهم و مؤثر در ارتقاء کیفیت محیط‌های انسانی، حس تعلق به مکان است. این حس، عامل مهم در شکل‌گیری پایه‌های ارتباطی استفاده‌کنندگان و محیط بوده و نهایتاً منجر به ایجاد محیط‌های باکیفیت خواهد شد. در جهان معاصر و به‌ویژه در کشور ما حس تعلق مکانی کم‌رنگ شده و حس تعلق مکانی به‌عنوان مشکل و مسئله‌ای تازه برای انسان مطرح شده است، لذا هدف اصلی این پژوهش بررسی تأثیر حس تعلق مکانی بر توسعه پایدار روستایی (نمونه موردی؛ روستاهای شهرستان لالی) بود. روش پژوهش بر اساس هدف نظری-کاربردی و براساس ماهیت پژوهش کاربردی و از نقطه نظر اجرا تحلیلی و پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش حاضر را ساکنین روستاهای شهرستان لالی تشکیل می‌دهند. برای مشخص کردن تعداد نمونه به دلیل نامحدود بودن جامعه آماری از فرمول کوکران استفاده گردیده است. بر این اساس تعداد حجم نمونه ۳۸۴ نفر تعیین گردیده است. نمونه‌گیری به روش نمونه‌گیری در دسترس صورت پذیرفته است. جهت آزمون فرضیه‌ها از رگرسیون خطی استفاده گردیده است. با توجه به نتایج اخذ شده از رگرسیون خطی تمام فرضیه‌ها در سطح اطمینان ۹۵٪ مورد تأیید قرار گرفته‌اند. نتایج پژوهش نشان می‌دهند که احساس تعلق مکانی و مؤلفه آن تأثیرگذاری معناداری بر روی توسعه پایدار روستایی (در بعد اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، زیست محیطی و کالبدی) داشته‌اند.

واژگان کلیدی: برنامه‌ریزی روستایی، حس تعلق مکانی، توسعه پایدار، شهرستان لالی.

مقدمه

نواحی روستایی با شروع روند رشد یکنواخت جمعیت در آغاز قرن نوزدهم و روند شهرنشینی در اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم، بخش عمده‌ای از جمعیت خود را به نفع شهرهای کوچک و بزرگ از دست دادند. به‌طور کلی حس تعلق مکانی به‌عنوان مشکل و مسئله‌ای تازه برای انسان مطرح شده است. هایدگر یکی از فیلسوفانی است که به این مشکل پرداخته است. به نظر او عصر ما، عصر غفلت از حقیقت هستی است. او همین غفلت را موجب بی‌خانمانی و گم‌گشتگی آدمی می‌داند. انسان امروز انسانی است که کمتر احساس (در خانه بودن) می‌کند (بذرافشان، ۱۳۹۷).

هایدگر دو ویژگی برای مکانیت [حس تعلق مکانی] انسان قائل است: رفع دوری و جهت‌گیری رفع دوری به معنای زدودن فاصله از چیزی یا به نزدیک آوردن آن چیز است. رفع دوری از مکان به‌تدریج طی چند سال سکونت در یک مکان، موجب وابستگی و افزایش حس تعلق به مکان می‌شود. حس مکان از مفاهیم مهم در جغرافیای انسانی معاصر است که طی ۳۰ سال گذشته جایگاه و نقش مهمی در بحث‌های جغرافیای انسانی داشته است. هرچند این مفهوم ریشه در جغرافیای آنگلو-آمریکایی دارد، ولی به‌تدریج به‌صورت گسترده‌ای آثار بین‌المللی و میان‌رشته‌ای آن آشکار شد. موضوع حس مکان امروزه از نظر مفهومی به‌مثابه پلی میان زیرشاخه‌های رشته‌هایی مانند جغرافیای اجتماعی، فرهنگی و رفتاری به خدمت گرفته شده است حس تعلق مکانی، پیوندهای عاطفی و دل‌بستگی‌های تجربه شده مردم را به‌ویژه در محیط‌های زندگی از سطوح ملی، منطقه‌ای یا شهری تا مقیاس فردی در محله و خانه دربر می‌گیرد. این مفهوم همچنین برای توصیف و تشریح تمایزات یا خصوصیات منحصربه‌فرد محل‌ها و نواحی خاص استفاده می‌شود که برگرفته از تاریخ ویژه یا وضعیت محیطی منطقه است (رضوانی، ۱۳۹۴). تعلق مکانی به این معناست که مردم خودشان را به‌واسطه مکانی که در آن به دنیا آمده و رشد کرده‌اند تعریف می‌کنند. حس تعلق مکانی شامل معناها و دل‌بستگی‌هایی است که مکان‌ها برای فرد ایجاد می‌کنند و در روان‌شناسی محیطی به‌خوبی شناخته شده‌اند. حس تعلق مکانی مفهومی است که جنبه همگانی دارد اما اغلب در علوم انسانی، جامعه‌شناسی، جغرافیای و گفت‌وگو آموزشی متفاوت است و در چارچوب ارتباط میان مردم و مکان‌ها تعریف می‌شود. حس مکان به دو معناست، یکی احساس ذهنی یا دل‌بستگی به مکانی مشخص و دیگری آنچه به مکانی معین شخصیت و تعریف می‌دهد. مفهوم مکان در جغرافیا ریشه‌ای عمیق در تاریخ اندیشه جغرافیایی دارد و به نظر می‌رسد که مفهوم حس مکانی، اندیشه تازه‌تری است (عسگری، ۱۴۰۱).

بر اساس دیدگاهی فوتو آن (۱۹۷۵) فضا و مکان همراه باهم ماهیت جغرافیا را تعریف می‌کنند. از اواخر دهه ۵۰ میلادی، فضا و تحلیل فضایی، توجهات را به خود جلب کرده است. اصطلاحات دل‌بستگی مکان و حس مکان از نظر ماهیت کاملاً مشابه یکدیگرند. این دو اصطلاح اساساً بیانگر احساسات، گرایش‌ها و حالات افراد و گروه‌ها به مکان‌ها هستند. دل‌بستگی مکان صرفاً به جغرافیای محل اقامت محدود نمی‌شود و اغلب به‌عنوان

بخشی از شالوده هویت افراد به شمار می‌آید. دل‌بستگی مکانی انسان را به مکان پیوند می‌دهد و روابط فیزیکی و اجتماعی فرد را در محیط شامل می‌شود. لذا با توجه به مطالب مذکور، تحقیق حاضر به بررسی تأثیر حس تعلق مکانی بر توسعه پایدار روستایی (نمونه موردی روستاهای شهرستان لالی) می‌پردازد و تلاش دارد راهکارهایی عملی برای افزایش تعلق مکانی روستائیان به منظور ایجاد پویایی و نشاط در نواحی روستایی ارائه که روستاهای منتخب از بخش مرکزی شهرستان لالی با روش هدفمند خواهند شد.

امروز همراه با ورود ایران به دوره مدرنیسم و الگوبرداری بدون توجه به بافت فرهنگی - اجتماعی مردم، شکل‌گیری روستاها بدون هویت و بافت اجتماعی دارای ارتباطات وسیع و شکل‌گیری برنامه‌ریزی روستایی مبتنی بر طرح‌های جامع و تفصیلی مبتنی بر منطقه‌بندی‌هایی که ساکنین روستاها را از هم جدا کرده می‌باشد، همچنین، عدم توجه به ویژگی‌های خاص مکانی و فرهنگی و ارزش‌های بومی و عواملی که زمینه ایجاد احساس تعلق به مکان در ساکنین روستاها می‌شود، در فرآیندهای توسعه پایدار روستایی منجر به یکنواختی سیما و ظاهر روستاها شده است و روستاها به عنوان مکان تبلور فرهنگ جایگاه و هویت خود را از دست داده و همچنین جذابیت‌های ناشی از تمایزات مکانی و فرهنگی در این راستا کمرنگ شده است. امروزه مفهوم مکان و حس مکان یکی از مهم‌ترین مسائل پیش روی توسعه پایدار روستایی معاصر است. در گذشته روستاها و محله‌های شهری از توانایی بالایی برای برقراری تعامل بین انسان و فضا برخوردار بودند؛ اما امروزه در غالب روستاها فضاهایی ایجاد می‌شوند که فاقد هویت و معنا بوده و صرفاً تقلیدی از سایر نمونه‌هاست. تکرار الگوهای بی‌هویت و غربی در فضاهای روستاها موجب به حاشیه رانده شدن اصول مکان‌سازی و هویت گردیده است. در این راستا لزوم بازنگری و توجه جدی به مسائل هویتی، فرهنگی، اجتماعی که زمینه‌ساز بالا رفتن احساس تعلق در ساکنین روستاها به عنوان اولین واحد سازمان فضایی، بستر و تبلور زندگی اجتماعی ساکنین روستاها را تشکیل می‌دهد از دیرباز از اهمیت بالایی برخوردار بوده و امروز همراه با گسترش و رشد جمعیت روستاها و ماشینی شدن زندگی روستایی و تغییرات کالبدی و فضایی و اجتماعی روستاها توجه به روستاها و عوامل تأثیر گزار در شکل‌گیری آن‌ها همچون احساس تعلق به مکان از مهم‌ترین مباحث مطرح شده در دهه‌های کنونی در محافل علمی جهان و کشور ما می‌باشد (زارعی، ۱۳۹۸). از این رو پرداختن به مباحث پایداری روستاها و بالا بردن احساس تعلق مکانی در سطح روستاها بیش از پیش مورد توجه محافل علمی و مدیران قرار گرفته است و بیش از پیش بر توجه و افزایش پایداری و افزایش احساس تعلق و هویت بخشی خصوصاً در سطح روستاها تأکید می‌شود. متأسفانه همراه با رشد و توسعه روستاها کیفیت زندگی و پایداری آن خصوصاً در سطح روستاها تنزل یافته و حضور و احساس تعلق محله‌ای کمرنگ شده است و این امر بر روابط اجتماعی ساکنین روستاها نیز تأثیر منفی گذاشته است. با توجه به اینکه شهرستان لالی از جنوب به شهرستان مسجد سلیمان، از شرق و جنوب شرقی به شهرستان اندیکا، از جنوب غربی به گتوند، از شمال و شمال غربی به شهرستان دزفول محدود می‌شود، مساحت آن حدود ۱۶۴۰۰ کیلومتر مربع

است و یکی از ویژگی‌های این منطقه نزدیکی به مناطق خوش آب‌وهوای شهرستان‌های استان چهارمحال و بختیاری است و همچنین به دلیل مناطق زیاد گردشگری سبب شده تنوع فرهنگی بسیار وسیعی بین روستاها به وجود بیاید. همچنین تنوع بافت جمعیتی از نظر پایگاه اجتماعی- اقتصادی باعث شده این منطقه اهمیتی ویژه‌ای از نظر مدیریت روستایی داشته و پرداختن به مباحث هویت‌بخش و تعلق مکانی در راستای پایداری روستاها و توجه به مباحث جدید که باعث ایجاد احساس تعلق در سطح روستاها می‌شود، بیش‌ازپیش موردتوجه قرار بگیرد. بنابراین توجه به شاخص‌های پایداری همچون احساس تعلق در سطح روستاها و همچنین اهمیت فضای روستا به عنوان بستر ساز احساس تعلق و چگونگی تأثیر گزاری احساس تعلق بر پایداری روستا از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد. در این راستا هدف این پژوهش پاسخ‌دهی به این سؤال می‌باشد که بررسی تأثیر حس تعلق مکانی بر توسعه پایدار روستایی (نمونه موردی روستاهای شهرستان لالی) چگونه است؟

پیشینه تحقیق

یکی از موارد مهمی که در جهت‌دهی پژوهش تأثیرگذار می‌باشد مطالعات صورت گرفته در راستای پژوهش می‌باشد زیرا زمینه بهره‌گیری از مطالعات صورت گرفته را فراهم نموده و همچنین مانع دوباره‌کاری می‌شود. با بررسی مطالعات صورت گرفته مشخص شده که پژوهش با همچنین عنوانی وجود ندارد، بنابراین در ادامه نزدیک‌ترین پژوهش‌های صورت گرفته به موضوع آورده می‌شود تا از این طریق بارویش کار پژوهشگران دیگر آشنا شده و از روش و نتایج آن‌ها استفاده نمود و نتایج را با نتایج این پژوهش مقایسه نمود.

عبدی ملک کلایی (۱۳۹۵) در پژوهش خود به بررسی حس تعلق مکانی و توسعه پایدار در بافت‌های فرسوده شهری پرداخت، درمجموع به صورت خلاصه این مقاله با مرور ادبیات موضوع در چهار محور سنت، اصالت، رضایت و برند مکانی با روش نشانه‌شناسی به بررسی تأثیر این عوامل در بستر فضاهای فرسوده شهری شهر ساری در سه محله ۱۳ پیچ، آب‌انبار نو و خیام می‌پردازد. این مقاله از نوع توصیفی و کیفی بوده و با روش تحقیق همبستگی تأثیر متغیرها بر یکدیگر موردبررسی قرار گرفته است. مطالعات ادبیات موضوع بر اساس منابع نوشتاری و جستجوهای اینترنتی و تحقیق به صورت پیمایشی و مشاهده عینی صورت گرفته است. تأثیر متقابل عوامل فرهنگ سنتی با موضوعات مطروحه جدیدتر همچون رضایت مکانی، برند مکانی، اصالت و سنجش این عوامل در ترکیب با یکدیگر نشان‌دهنده آن است که این عوامل به صورت تسهیل‌کننده، میانجی و تقویت‌کننده بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند و در سنجش هویت مکان می‌توان با استفاده از نشانه‌های بروز یافته در قالب کالبد، رفتارهای جاری در مکان و معانی مکان به شناخت آن‌ها پرداخت.

آدداس و همکاران (۲۰۲۳) در پژوهش خود به بررسی نقش فضایی سبز در ارتقای حس تعلق به مکان در مجتمع‌های مسکونی پرداختند، یافته‌ها نشان داد که از بین مؤلفه‌های روان‌شناختی، «شفافیت» و از میان مؤلفه‌های فیزیکی، «منطقه سبز سرانه» بیشترین تأثیر مثبت را بر احساس تعلق ساکنان داشته است.

جیائو (۲۰۲۳)، در پژوهش خود به بررسی تأثیر مؤلفه‌های هویت مکان بر افزایش سطح احساس تعلق به یک مکان پرداخت، این مطالعه تأثیر مؤلفه‌های هویت مکان را بر تقویت حس تعلق به یک مکان بررسی می‌کند. هویت مکانی و احساس تعلق، پیوندهای عاطفی است که افراد با محیط اطراف خود ایجاد می‌کنند و در طول زمان بر تحایل آن‌ها برای حفظ رابطه با یک مکان تأثیر می‌گذارد. پیچیدگی این تعاملات اغلب منجر به سردرگمی در مورد اهمیت و کارکردهای هویت مکان می‌شود. این مطالعه از تصمیم‌گیری چند ویژگی برای تحلیل اهمیت مؤلفه‌های هویت مکان در تقویت حس تعلق استفاده می‌کند. ابعاد فضایی، فردی و روان‌شناختی با استفاده از روش بهترین-بدترین (BWM) وزن‌گذاری شدند. ویژگی‌های فیزیکی خوانا یک مکان شامل چیدمان، سرسبزی، ویژگی‌های منظر، ساختمان‌ها، علائم، گره‌ها و مجتمع‌های تجاری با استفاده از روش ELECTRE اولویت‌بندی شدند. ویژگی‌های سرزندگی فعالیت و ویژگی‌های رضایت از فعالیت در رتبه دوم اهمیت قرار گرفتند. ویژگی‌های خولنایی تصویر و ویژگی‌های دانش امنیتی در رتبه سوم قرار گرفتند، درحالی‌که تنوع ویژگی‌های انتخاب فعالیت در رتبه چهارم قرار گرفت.

پتر کیچن و آلین سون ویلیامز (۲۰۱۹) در پژوهش خود به بررسی احساس تعلق به جامعه محلی در مناطق کوچک و متوسط شهری کانادا: مقایسه ساکنان مهاجران و متولدین کانادا پرداختند، احساس تعلق یکی از عوامل مهم در کیفیت زندگی محسوب می‌شود. تحقیقات نشان می‌دهد که کانادا احساس تعلق بین شهروندان افزایش پیدا نموده اما این امر در بین مناطق مختلف و شهروندان متولد این کشور و کسانی که مهاجر می‌باشند دارای تفاوت معناداری است. نتایج که از طریق پرسشنامه تلفنی در بین ۴ منطقه ساکاتون، ساکاپوان، شارلوت تاون و همیلتون جمع‌آوری گردیده است نشان می‌دهد که احساس تعلق بین این نواحی به خصوص شارلوت تاون متفاوت می‌باشد این منطقه بیشتر مهاجرنشین بود و میزان سکونت آن‌ها کمتر از ۵ سال بوده است.

نورا ابراهام و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهش خود به بررسی راهبرد افزایش احساس تعلق شهروندان از طریق بازآفرینی شهری، محله لچ ورث، لندن پرداختند، یکی از مهم‌ترین رویکردهای توجه به بازآفرینی و ابعاد آن توجه به احساس تعلق شهروندان می‌باشد. با توجه به این پژوهش که به صورت پیمایشی انجام گرفته نتایج نشان می‌دهد که در بخش‌هایی که از محله قدیمی‌تر بوده و مدت اقامت ساکنان بیشتر است و شناخت بیشتر و ارتباطات بیشتری باهم داشته‌اند احساس تعلق بالاتر می‌باشد و بازآفرینی در بخش‌هایی از محله بدون توجه به این امر و سکونت افراد جدید باعث کاهش احساس تعلق گردیده است. از این رو بازآفرینی بدون توجه به احساس تعلق می‌تواند باعث افزایش نارضایتی و کاهش احساس تعلق گردد.

روش‌شناسی تحقیق

پژوهش حاضر به لحاظ هدف، کاربردی و از نظر نوع و ماهیت در زمره تحقیقات توصیفی - تحلیلی می‌باشد. در انجام این پژوهش و در مرحله گردآوری اطلاعات از دو روش اسنادی (کتابخانه‌ای) و مطالعات میدانی استفاده شده است. بدین ترتیب که در روش اسنادی از اسناد و منابع موجود در کتابخانه دانشگاه‌ها، مقالات علمی و پژوهشی داخلی و خارجی، سایت‌های اینترنتی معتبر، همچنین در روش میدانی نحوه جمع‌آوری اطلاعات شامل پرسش‌نامه، مشاهده مستقیم، مصاحبه با افراد محلی، پایگاه داده‌های اطلاعاتی، جداول و عکس می‌باشد.

طبق آمار اعلام‌شده سرشماری، مراکز بهداشت و شورای شهر جمعیت شهرستان لالی و روستاهای آن نزدیک به ۹۰ هزار نفر است و شامل ۲۸۵ روستا است. جامعه آماری این پژوهش را در ارتباط با اهداف موردنظر، جامعه آماری پژوهش حاضر را ساکنین بالای ۱۸ سال ۱۰ روستای بالای ۵۰ خانوار (۱- تراز ۲ - ططر ۳- خواجه آباد ۴- شاه‌آباد ۵- حتی ۶- قلعه میدان ۷- چم حاجیان ۸- آرپناه ۹- پلی ۱۰- هارکله) تشکیل می‌دهند که تعداد آن‌ها ۵۴۶۰ نفر بوده است. برای محاسبه حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شده است و تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شد.

روش مورد استفاده در این تحقیق جهت دستیابی به نمونه پژوهشی، نمونه‌گیری تصادفی ساده می‌باشد؛ جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و آزمون فرضیات پژوهش از تکنیک‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون، میانگین دو نمونه مستقل، تحلیل واریانس، رگرسیون چند متغیره و تحلیل مسیر استفاده شده است. داده‌های به دست آمده از طریق پرسش‌نامه‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS تجزیه و تحلیل و برای تهیه نقشه منطقه مورد مطالعه از نرم‌افزار GIS و برای رسم نمودار از نرم‌افزار EXCEL مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

جدول ۱. نام و جمعیت روستاهای مورد مطالعه

ردیف	نام روستا	جمعیت بالای ۱۸ سال روستا	تعداد پرسشنامه
۱	تراز	۳۵۶	۲۷
۲	ططر	1889	۱۲۸
۳	خواجه آباد	211	۱۱
۴	شاه آباد سادات	141	۹
۵	حتی	398	۳۲
۶	قلعه میدان	430	۴۰
۷	چم حاجیان	۲۳۸	۱۶
۸	آرپناه	241	۱۷
۹	پلی	679	۴۲

۶۲	877	هارکله	10
۳۸۴	5460		مجموع

$$n = \frac{\frac{t^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \left(\frac{t^2 pq}{d^2} - 1 \right)} = \frac{\frac{1.96^2 * 0.5 * 0.5}{0.05^2}}{1 + \frac{1}{5460} \left(\frac{1.96^2 * 0.5 * 0.5}{0.05^2} - 1 \right)} = 384$$

$$t = 1/96$$

$$p = 0/5$$

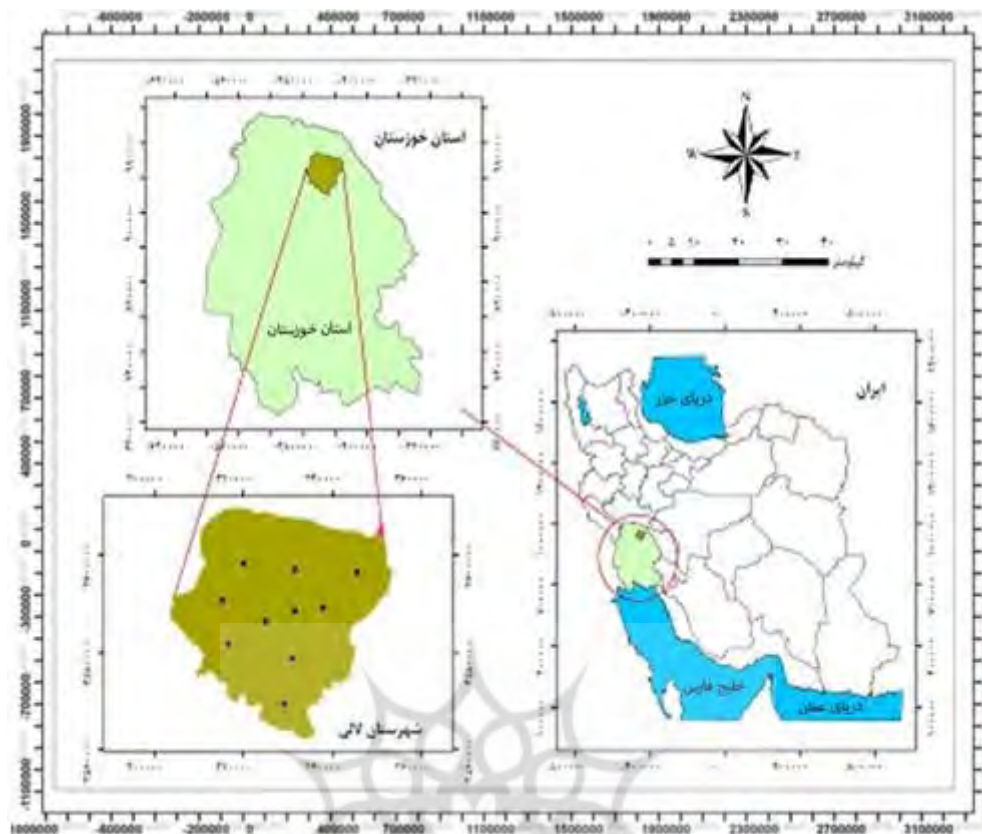
$$q = 0/5$$

$$d = 0/05$$

n = حجم نمونه N = تعداد کل جامعه آماری t = ضریب اطمینان d = میزان خطا p = در صد افرادی که صفت موردنظر را دارند q = درصد افرادی که صفت موردنظر را ندارند (حافظ نیا، ۱۳۹۳: ۱۶۷).

موقعیت جغرافیایی منطقه مورد مطالعه

شهرستان لالی از دید جغرافیایی در درازای جغرافیایی ۴۸ درجه و ۲۴ دقیقه خاوری و پهنای جغرافیایی ۳۱،۹۳ درجه و ۴۹،۳۰ دقیقه شمالی گسترده شده است و بلندای آن از روی دریا ۳۷۲ متر می باشد. شهرستان لالی در ۵۵ کیلومتری شمال شهرستان مسجد سلیمان واقع شده است و تا چند سال پیش جزء سه بخش اصلی شهرستان مسجد سلیمان بوده است. این شهرستان کوهستانی و زیبا با دشت های سرسبز و دیدنی جایگاه و محل کوچ زمستانی ایلات و عشایر بختیاری می باشد. دشت لالی یا دشت لاله های سرخ لقبی است که به خاطر رویش گل های لاله و شقایق های آتشین در فصل بهار در این شهرستان می باشد. لالی به خاطر موقعیت طبیعی و جغرافیایی منحصر به فرد از ۱۷۰۰۰ سال پیش سکونت و استقرارهای اولیه و زندگی غارنشینی در آن به وجود آمده و طی هزاران سال مورد توجه بشر بوده است. شهرستان لالی از شمال تا شمال غربی با شهرستان دزفول، از شرق با شهرستان اندیکا، از جنوب با شهرستان مسجد سلیمان و از جنوب غربی با شهرستان گتوند همسایه است. شهرستان لالی شامل حدود ۲۸۵ روستا می باشد.

شکل ۱. جایگاه محدوده مورد مطالعه در تقسیمات کشوری

یافته‌های پژوهش

یافته‌های توصیفی

به منظور شناخت بهتر جامعه مورد پژوهش و آشنایی بیشتر با متغیرهای پژوهش، قبل از تجزیه و تحلیل داده‌های آماری لازم است این داده‌ها توصیف شوند. به شاخه‌ای از علم آمار که توصیف مشاهدات را در دستور کار خود قرار می‌دهد آمار توصیفی می‌گویند. هر گزارش پژوهشی برای دادن اطلاعات در مورد نمونه و همچنین برای توصیف داده‌ها، قبل از انجام آزمون‌های استنباطی، باید شامل آمار توصیفی باشد. در این بخش به توصیف متغیرهای جمعیت شناختی و توصیف متغیرهای اصلی پژوهش با استفاده از تکنیک‌های موجود در آمار توصیفی پرداخته می‌شود.

-توصیف متغیرهای جمعیت شناختی

به منظور آشنایی با پاسخ‌دهندگان، متغیرهای جمعیت شناختی آنان از قبیل: سن، جنسیت، و وضعیت تأهل، تحصیلات، وضعیت مالی به تفصیل ارائه گردیده است.

- وضعیت جنسیت افراد

جدول ۲. توزیع فراوانی وضعیت جنسیت پاسخگویان

جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی
مرد	۱۸۰	۴۶/۸۷
زن	۲۰۴	۵۳/۱۳
کل	۳۸۴	۱۰۰

همان‌طوری که در جدول (۲) نشان داده می‌شود بیش‌ترین تعداد پاسخگویان را زنان (۱۲,۵۳ درصد) تشکیل می‌دهند و مردان نیز (۸,۴۶ درصد) از پاسخگویان را تشکیل می‌دهند.

وضعیت تأهل

جدول ۳. توزیع فراوانی وضعیت تأهل پاسخ‌دهندگان

تأهل	فراوانی	درصد فراوانی
متأهل	۲۰۱	۵۳/۳۴
مجرد	۱۸۳	۴۶/۶۶
کل	۳۸۴	۱۰۰

همان‌طوری که در جدول (۳) نشان داده می‌شود بیش‌ترین تعداد پاسخگویان را افراد متأهل ۵۳ درصد تشکیل می‌دهند و زنان نیز ۴۶ درصد از پاسخگویان را تشکیل می‌دهند.

سن افراد

جدول ۴. توزیع فراوانی وضعیت سنی پاسخ‌دهندگان

میزان سن	فراوانی	درصد فراوانی
زیر ۲۰ سال	۴۹	۱۲/۶
۲۰ تا ۴۰ سال	۱۷۲	۴۴/۵
۴۱ تا ۵۵ سال	۱۳۲	۳۴
بالای ۵۵ سال	۳۱	۸/۵
کل	۳۸۴	۱۰۰٪

منبع یافته‌های پژوهش همان‌طور که در جدول فوق مشاهده می‌شود ۱۲/۶ درصد از پاسخ‌دهندگان زیر ۲۰ سال، ۴۴/۵ درصد افراد در گروه سنی ۲۰ تا ۴۰ سال قرار گرفته‌اند، ۳۴ درصد پاسخ‌دهندگان در فاصله سنی ۴۱ تا ۵۵ سال و در نهایت ۸/۵ درصد پاسخ‌دهندگان بیش‌تر از ۵۵ سال سن داشته‌اند.

- تحصیلات افراد

جدول ۵. توزیع فراوانی تحصیلات پاسخگویان

میزان تحصیلات	فراوانی	درصد فراوانی
زیر دیپلم	۵۱	۱۳/۲
دیپلم	۹۳	۲۴/۲
فوق دیپلم	۷۱	۱۸/۴
لیسانس	۱۱۳	۲۹/۴
فوق لیسانس و بالاتر	۵۶	۱۴/۸
کل	۳۸۴	۱۰۰٪

همان‌طور که در جدول فوق مشاهده می‌شود (۱۳/۲ در صد) افراد زیر دیپلم (۲۴/۲ در صد) دارای مدرک دیپلم، ۱۸/۴ در صد) فوق دیپلم و (۲۹/۴ در صد)، لیسانس و (۱۴/۸ در صد) نیز دارای تحصیلات فوق لیسانس و بالاتر بوده‌اند.

تحصیلات افراد نمونه

توصیف متغیرهای مورد مطالعه

جهت سنجش هر کدام از متغیرهای اصلی پژوهش تعدادی سؤال داخل پرسشنامه‌ها گنجانده بودیم که با میانگین گرفتن از سؤالات مربوط به هر کدام از آن‌ها، متغیر مدنظر را ایجاد کرده‌ایم. در جدول ۴-۴ با استفاده از شاخص‌های موجود به توصیف متغیرهای پژوهش پرداخته شده است.

جدول ۶. شاخص‌های توصیفی متغیرهای مورد مطالعه

متغیرهای پژوهش	حجم نمونه	میانگین	انحراف معیار
بعد اجتماعی و فرهنگی	۳۸۴	۳/۴۴	۰/۶۵
بعد اقتصادی	۳۸۴	۳/۳۳	۰/۸۱
بعد زیست محیطی	۳۸۴	۳/۸۴	۰/۶۴
بعد کالبدی	۳۸۴	۳/۳۶	۰/۸۰

همان‌طور که در جدول ۶-۶ مشاهده می‌شود، میانگین نمرات تمامی متغیرهای موجود در پژوهش از مقدار عددی ۳ (حد وسط طیف لیکرت)

یافته‌های استنباطی

در بخش آمار استنباطی از مدل رگرسیون خطی ساده و همچنین آزمون کلموگروف اسمیرنوف استفاده شده است.

فرضیه اول پژوهش: احساس تعلق مکانی بر تو سعه پایدار رو ستایی در بعد (اجتماعی و فرهنگی) در روستاهای شهرستان لالی تأثیر معناداری دارد.

مرحله دوم در آزمون فر ضحیه جدول ANOVA نام دارد. این جدول نشان می‌دهد که آیا مدل رگرسیون می‌تواند به‌طور معناداری (و مناسبی) تغییرات متغیر وابسته (توسعه پایدار روستایی) را پیش‌بینی کند. بررسی معناداری با توجه به مقدار (sig) انجام می‌شود. مقدار (sig) معناداری آماری مدل رگرسیون را نشان می‌دهد که چنانچه میزان به‌دست آمده کمتر از ۰/۰۵ باشد نتیجه گرفته می‌شود که مدل به‌کاررفته، پیش‌بینی کننده خوبی برای متغیر توسعه پایدار روستایی در بعد اجتماعی و فرهنگی می‌باشد. میزان معناداری در این فرضیه کمتر از میزان ۰/۰۵ است یعنی (۰/۱۳) می‌باشد که بیانگر این است که مدل رگرسیونی معنادار است.

هاخذ جدول (۹)، اطلاعاتی را در مورد متغیر پیش‌بین (احساس تعلق) به‌ها می‌دهد. این جدول اطلاعات ضروری برای پیش‌بین متغیر وابسته (توسعه‌یاباندار روستایی در اجتماعی و فرهنگی) را در اختیار محقق قرار

می‌دهد. مشاهده می‌شود که مقدار ثابت (constant) و متغیر احساس تعلق در ابعاد مختلف با توجه به مقدار sig هر دو در مدل معنادار شده‌اند. پس از تعیین معنادار بودن مقدار ثابت متغیر احساس تعلق مکانی و توسعه پایداری روستا، ستون ضرایب استاندارد شده بیانگر ضریب رگرسیونی استاندارد شده یا مقدار بتا است. ضریب رگرسیونی استاندارد شده یا Beta در فرضیه حاضر برابر شده است با $-0/443$ که نشان‌گر میزان متوسط متغیر مستقل (احساس تعلق مکانی در ابعاد مختلف) بر متغیر وابسته (توسعه پایدار روستایی در بعد اجتماعی و فرهنگی) می‌باشد. از این رو با توجه به نتایج به دست آمده مشخص می‌شود که تأثیر متغیر مستقل (احساس تعلق مکانی) بر متغیر وابسته (توسعه پایدار روستایی) با سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار بوده و فرضیه H_0 رد و فرضیه H_1 تأیید می‌شود.

جدول ۹. پیش‌بینی شدت تأثیرگذاری متغیر شاخص بر توسعه پایدار روستایی در بعد اجتماعی و فرهنگی

Sig.	t	Beta	Std. Error	B	ضرایب استاندارد نشده	
					استاندارد شده	مدل
/	/		/	۱۰۶/۵۸۲		(Constant)
/	-۲/۶۸۹	-۰/۴۴۳	/	/		حس تعلق مکانی در ابعاد مختلف (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی، وابستگی مکانی)
a. متغیر وابسته: توسعه پایدار روستایی						

فرضیه دوم: احساس تعلق مکانی بر توسعه پایدار روستایی در بعد (اقتصادی) در روستاهای شهرستان لالی تأثیر معناداری دارد.

برای بررسی فرضیه فوق با توجه به آزمون رگرسیون ساده خطی، نرم‌افزار SPSS چند جدول را جهت تحلیل ارائه می‌دهد. در این مبحث به مهم‌ترین این جداول پرداخته خواهد شد. این جدول مقادیر R و R^2 را نشان می‌دهد. مقدار R برابر است با $0/161$ ، اشاره دارد به همبستگی ساده بین دو متغیر و به عبارتی شدت همبستگی بین دو متغیر را نشان می‌دهد. همان‌طور که از مقدار R (همبستگی پیرسون بین دو متغیر) نمایان است، بین دو متغیر احساس تعلق مکانی در بعد اقتصادی و توسعه پایدار روستایی در حد ضعیف وجود دارد. مقدار R^2 نشان می‌دهد که چه مقدار از متغیر وابسته یعنی توسعه پایدار روستایی، می‌تواند توسط متغیر مستقل احساس تعلق مکانی در بعد اقتصادی، تبیین شود. در این فرضیه متغیر احساس تعلق مکانی در بعد

اقتصادی می‌تواند ۱۹ درصد از تغییرات متغیر توسعه پایدار روستایی را تبیین کند که درواقع مقدار متوسطی است.

جدول ۱۰. خلاصه مدل متغیر مستقل احساس تعلق مکانی در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی)

Model	میزان R	مربع R	مربع تعدیل شده R	انحراف از خطای تعدیل شده
۱	۰/۱۶۱ a	۰/۰۲۱	۰/۰۱۹	۱۶/۶۸
(Constant): متغیر پیش‌بینی کننده: توسعه پایدار در بعد اقتصادی				

مرحله دوم در آزمون فرضیه جدول ANOVA نام دارد. این جدول (۱۱) نشان می‌دهد که آیا مدل رگرسیون می‌تواند به‌طور معناداری تغییرات متغیر وابسته (توسعه پایدار روستایی) را پیش‌بینی کند. بررسی معناداری با توجه به مقدار Sig انجام می‌شود. مقدار Sig معناداری آماری مدل رگرسیون را نشان می‌دهد که چنانچه میزان به دست آمده کمتر از ۰/۰۵ باشد نتیجه گرفته می‌شود که مدل به‌کاررفته، پیش‌بینی کننده خوبی برای متغیر احساس تعلق مکانی در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) می‌باشد. میزان معناداری در این فرضیه کمتر از میزان ۰/۰۵ است در اینجا (۰/۰۰۲) pvalue می‌باشد که از ۵ صدم کمتر می‌باشد که بیانگر این است که مدل رگرسیونی معنادار است.

جدول ۱۱. آنوا برای ارتباط معناداری بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته

ANOVAa					
مدل	مجموعه مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	میزان F	P-value
۱	رگرسیون	۱	۳۵۷۳/۴۰۳	۱۰/۵۲۶	۰/۰۰۲ b
	باقی‌مانده	۳۸۲	۹/۳۵۷	-	-
	جمع	۳۸۳	۱۳۶۹۸۱/۰۶۰	-	-
a. متغیر وابسته: توسعه پایدار روستایی در بعد اقتصادی					
b. (Constant): متغیر مستقل: احساس تعلق در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی)					

جدول (۱۲)، اطلاعاتی را در مورد متغیر پیش‌بین احساس تعلق مکانی در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) می‌دهد. این جدول اطلاعات ضروری برای پیش‌بین متغیر وابسته (توسعه پایدار روستایی در بعد اقتصادی) را در اختیار محقق قرار می‌دهد. مشاهده می‌شود که مقدار ثابت (constant) احساس تعلق مکانی در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) با توجه به مقدار sig هر دو در مدل معنادار شده‌اند. پس از تعیین معنادار بودن مقدار ثابت و متغیر احساس تعلق مکانی در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی)، ستون ضرایب استاندارد شده بیانگر ضریب رگرسیونی استاندارد شده یا مقدار بتا است. ضریب رگرسیونی استاندارد شده یا Beta در فرضیه حاضر برابر شده است با ۰/۱۶۴- که نشان‌گر میزان تأثیر ضعیف متغیر مستقل احساس تعلق مکانی در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) بر متغیر وابسته (توسعه پایدار روستایی در بعد اقتصادی) می‌باشد. از این رو با توجه به نتایج به دست آمده مشخص می‌شود که تأثیر متغیر مستقل احساس تعلق مکانی بر

متغیر وابسته (توسعه پایدار روستایی در بعد اقتصادی) با سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار بوده و فرضیه H0 رد شده و فرضیه H1 قبول می‌شود.

جدول ۱۲. پیش‌بینی شدت تأثیرگذاری متغیر احساس تعلق مکانی در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) بر توسعه پایدار روستایی در بعد اقتصادی

Sig.	t	Beta	Std. Error	B	مدل	
/			/	۱۰۹/۸۲۰	(Constant)	۱
/	-۳/۲۴۴	-۰/۱۶۱	/	/	احساس تعلق در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی)	
a. متغیر وابسته: توسعه پایدار روستایی در بعد اقتصادی						

فرضیه سوم: احساس تعلق مکانی بر توسعه پایدار روستایی در بعد (زیست‌محیطی) در روستاهای شهرستان لالی تأثیر معناداری دارد.

مرحله دوم در آزمون فرضیه جدول ANOVA نام دارد. این جدول نشان می‌دهد که آیا مدل رگرسیون می‌تواند به‌طور معناداری تغییرات متغیر وابسته (توسعه پایدار روستایی) را پیش‌بینی کند. بررسی معناداری با توجه به مقدار (sig) انجام می‌شود. مقدار (sig) معناداری آماری مدل رگرسیون را نشان می‌دهد که چنانچه میزان به‌دست آمده کمتر از ۰/۰۵ باشد نتیجه گرفته می‌شود که مدل به‌کاررفته، پیش‌بینی‌کننده خوبی برای متغیر توسعه پایدار در بعد زیست‌محیطی می‌باشد. از این‌رو میزان معناداری در این فرضیه کمتر از میزان ۰/۰۵ است $p\text{-value} (0.01, 0)$ می‌باشد که از ۰۵ صدم کمتر می‌باشد؛ که بیانگر این است که مدل رگرسیونی معنادار است (جدول ۱۳).

جدول ۱۳. خلاصه مدل متغیر مستقل (احساس تعلق مکانی در ابعاد هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی)

Model	میزان R	مربع R	مربع تعدیل شده R	انحراف از خطای تعدیل شده
۱	۰/۵۲۲ a	۰/۰۵۶	۰/۰۵۳	۱۸/۷۲
(Constant): متغیر پیش‌بینی کننده: احساس تعلق مکانی در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی)				

جدول ۱۴. آنوا برای ارتباط معناداری بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته

ANOVAa						
مدل	مجموعه مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	میزان F	P-value	
۱	رگرسیون	1	۳۶۹۸/۵۹۴	۱۱/۱۹۱	/b	
	باقی مانده	۳۸۲	۱۳۷۰۸۲/۴۶۶	-	-	
	جمع	۳۸۳	۱۳۶۹۸۱/۰۶۰	-	-	
a. متغیر وابسته: توسعه پایدار روستایی در بعد زیست محیطی						
b. (Constant): متغیر مستقل: احساس تعلق در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی)						

جدول (۱۵)، اطلاعاتی را در مورد متغیر پیش‌بینی کننده احساس تعلق مکانی در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) می‌دهد. این جدول اطلاعات ضروری برای پیش‌بین متغیر وابسته (توسعه پایدار روستایی در بعد زیست محیطی) را در اختیار محقق قرار می‌دهد. مشاهده می‌کنیم که مقدار ثابت (constant) و متغیر احساس تعلق مکانی در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) با توجه به مقدار sig هر دو در مدل معنادار شده‌اند. پس از تعیین معنادار بودن مقدار ثلثت و متغیر مواد، ستون ضرایب استاندارد شده بیانگر ضریب رگرسیونی استاندارد شده یا مقدار بتا است. ضریب رگرسیونی استاندارد شده یا Beta در فرضیه حاضر برابر شده است با ۰/۵۲۲- که نشان‌گر میزان تأثیر قوی متغیر مستقل احساس تعلق مکانی در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) بر وابسته (توسعه پایدار روستایی در بعد زیست محیطی) می‌باشد. از این رو با توجه به نتایج به دست آمده مشخص می‌شود که تأثیر متغیر مستقل احساس تعلق مکانی در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) بر متغیر وابسته (توسعه پایدار روستایی در بعد زیست محیطی) با سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار بوده و فرضیه H1 قبول شده و فرضیه H0 رد می‌شود.

جدول ۱۵. پیش‌بینی شدت تأثیرگذاری متغیر احساس تعلق در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و

دل‌بستگی مکانی) بر توسعه پایدار روستایی در بعد زیست‌محیطی

Sig.	t	Beta	Std. Error	B	مدل	۱
/				۱۱۲/۸۸۶	(Constant)	
/	-۳/۳۴۵	-۰/۵۲۲	/	/		

a. متغیر وابسته: توسعه پایدار روستایی در بعد زیست‌محیطی

فرضیه چهارم: احساس تعلق مکانی بر توسعه پایدار روستایی در بعد (کالبدی) در روستاهای شهرستان لالی تأثیر معناداری دارد.

در راستای سنجش فرضیه چهارم و آخرین فرضیه پژوهش با توجه به آزمون رگرسیون ساده خطی، نرم‌افزار SPSS چند جدول را جهت تحلیل ارائه می‌دهیم. در این مبحث به مهم‌ترین این جداول می‌پردازیم. اولین جدول (۴-۱۸) به معنای خلاصه مدل است. این جدول مقادیر R و R^2 را نشان می‌دهد. مقدار R برابر است با ۰/۱۴۱، اشاره دارد به همبستگی ضعیف بین دو متغیر و به عبارتی شدت همبستگی بین دو متغیر را نشان می‌دهد. همان‌طور که از مقدار R (همبستگی پیرسون بین دو متغیر) نمایان است، بین دو متغیر احساس تعلق در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) و توسعه پایدار در بعد کالبدی روستایی همبستگی در حد ضعیفی وجود دارد. مقدار R^2 نشان می‌دهد که چه مقدار از متغیر وابسته یعنی توسعه پایدار روستایی در بعد کالبدی، می‌تواند توسط متغیر مستقل یعنی احساس تعلق مکانی در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی)، تبیین شود. در این فرضیه متغیر احساس تعلق در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) ۰/۰۱۱ درصد از تغییرات متغیر ابعاد توسعه پایدار روستایی در بعد کالبدی که در واقع مقدار ناچیزی است.

جدول ۱۶. خلاصه مدل متغیر مستقل (احساس تعلق در ابعاد هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی

مکانی)

Model	میزان R	مربع R	مربع تعدیل شده R	انحراف از خطای تعدیل شده
۱	a ۰/۱۴۱	۰/۰۱۳	۰/۰۱۱	۱۸/۵۷۲۴۹

(Constant): متغیر پیش‌بینی کننده: احساس تعلق مکانی در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی)

مرحله دوم در آزمون فرضیه جدول ANOVA نام دارد. این جدول (۴-۲۰) نشان می‌دهد که آیا مدل رگرسیون می‌تواند به‌طور معناداری تغییرات متغیر وابسته (توسعه پایدار روستایی در بعد کالبدی) را پیش‌بینی کند. بررسی معناداری با توجه به مقدار (sig) انجام می‌شود. مقدار (sig) معناداری آماری مدل رگرسیون را نشان می‌دهد که چنانچه میزان به دست آمده کمتر از ۰/۰۵ باشد نتیجه گرفته می‌شود که مدل به‌کاررفته، پیش‌بینی‌کننده خوبی برای متغیر توسعه پایدار روستایی در بعد کالبدی است. میزان معناداری در این فرضیه کمتر از میزان ۰/۰۵ است در اینجا $p\text{-value}(0,000)$ که از ۵ درصد کمتری می‌باشد؛ که بیانگر این است که مدل رگرسیونی معنادار است.

جدول ۱۷. آنو برای ارتباط معناداری بین متغیرهای مستقل و متغیر وابسته

ANOVAa						
P-value	F	میانگین مربعات	درجه آزادی	مجموعه مربعات	مدل	
/ b	۱۵/۱۱۸	۵۲۱۴/۹۲۶	1	۵۲۱۴/۹۲۶	رگرسیون	۱
-	-	۱۱۱۱۱۱	۳۸۲	۱۳۱۷۶۶/۱۳۴	باقی‌مانده	
-	-	-	۳۸۳	۱۳۶۹۸۱/۰۶۰	جمع	
a. متغیر وابسته: توسعه پایدار روستایی در بعد کالبدی						
b. (Constant): متغیر مستقل: احساس تعلق در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی)						

جدول (۱۸)، اطلاعاتی را در مورد متغیر پیش‌بین احساس تعلق در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) ارائه می‌دهد. این جدول اطلاعات ضروری برای پیش‌بین متغیر وابسته (توسعه پایدار روستایی در بعد کالبدی) را در اختیار محقق قرار می‌دهد. مشاهده می‌شود که مقدار ثابت (constant) برای متغیر احساس تعلق در بعد زیست‌محیطی با توجه به مقدار sig هر دو در مدل معنادار شده‌اند. پس از تعیین معنادار بودن مقدار ثابت و متغیر توسعه پایدار روستایی در بعد کالبدی، ستون ضرایب استاندارد شده بیانگر ضریب رگرسیونی استاندارد شده یا مقدار بتا است. ضریب رگرسیونی استاندارد شده یا Beta در فرضیه حاضر برابر شده است با ۰/۱۴۱- که نشان‌گر میزان تأثیر ضعیف متغیر مستقل (احساس تعلق در ابعاد هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) بر وابسته (توسعه پایدار روستایی در بعد کالبدی) است؛ بنابراین با توجه به نتایج به دست آمده مشخص می‌شود که تأثیر متغیر مستقل (احساس تعلق در ابعاد هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) بر متغیر وابسته (توسعه پایدار روستایی) با سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار بوده و فرضیه H0 رد و فرضیه H1 پذیرفته می‌شود.

جدول ۱۸. پیش‌بینی شدت تأثیرگذاری احساس تعلق در ابعاد هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی

Sig.	t	Beta	ضرایب استاندارد نشده		مدل	
			Std. Error	B		
/				۱۱۲/۴۲۲	(Constant)	۱
/	-۳/۸۸۸	-۰/۱۴۱	/	/	تعلق مکانی در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی)	
a. متغیر وابسته: توسعه پایدار روستایی در بعد کالبدی						

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به نقش و اهمیتی که احساس تعلق مکانی در دستیابی به توسعه پایدار روستاها می‌تواند داشته باشد از این‌رو توجه به ابعاد مختلف احساس تعلق از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد از این‌رو با توجه به مبانی نظری و همچنین مباحث مطرح‌شده نتایج پژوهش در دو بخش توصیفی و استنباطی نشان داد که: در بخش توصیفی و قسمت سیمای آماری جامعه مورد مطالعه مشخص شد که از تعداد نمونه مورد مطالعه، ۴۶/۸۷ درصد مرد و ۵۳/۱۳ درصد را بانوان تشکیل داده‌اند. از نظر وضعیت تأهل نیز ۵۲ درصد شهروندان نمونه آماری در روستاهای شهرستان لالی متأهل بوده‌اند. در ارتباط با وضعیت توزیع سن ۱۲/۶ درصد از پاسخ‌دهندگان زیر ۲۰ سال، ۴۴/۵ درصد افراد در گروه سنی ۲۰ تا ۴۰ سال قرار گرفته‌اند، ۳۴ درصد پاسخ‌دهندگان در صد در فاصله سنی ۴۱ تا ۵۵ سال (۵۵٪ در صد) و در نهایت ۸/۵ درصد پاسخ‌دهندگان بیش‌تر از ۵۵ سال سن داشته‌اند.

(۱۳/۲ درصد) افراد زیر دیپلم (۲۴/۲ درصد) دارای مدرک دیپلم، (۱۸/۴ درصد) فوق دیپلم و (۲۹/۴ درصد)، لیسانس و (۱۴/۸ درصد) نیز دارای تحصیلات فوق لیسانس و بالاتر بوده‌اند. در ارتباط با مدت زمان سکونت افراد در روستا نیز نتایج نشان می‌دهند که: ۱۰/۹ درصد افراد اقامتی کمتر از یک سال داشته‌اند ۲۸/۶ درصد مدت اقامتی بین ۱ تا ۵ سال داشته‌اند. همچنین ۲۲/۲ درصد اقامتی بین ۶ تا ده سال داشته‌اند و ۳۸/۳ درصد افراد یعنی بالاترین میزان مدت سکونت بالای ده سال داشته‌اند.

در ارتباط با وضعیت شغلی نمونه آماری نتایج نشان می‌دهند که: از بین ۳۸۴ نمونه مورد مطالعه، ۷ نفر (۱/۸ درصد) بیکار، ۱۵ نفر خانه‌دار (۳/۹)، ۲۷ نفر دانشجو (۷ درصد)، ۱۳ نفر (۴/۳ درصد) بازنشسته، ۴۴ نفر

دولتی (۵/۱۱)، ۷۰ نفر خ صو صی (۱۸/۲) و ۲۰۸ نفر ۵۴/۲ دارای شغل آزاد می‌باشند. جدول (۴-۶) فراوانی فعالیت شغلی پاسخگویان را نشان می‌دهد.

در این بخش از پژوهش که همان نتایج مرتبط به آزمون فرضیه‌ها می‌باشد آورده شده است. همچنین نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌های این پژوهش با پژوهش‌های صورت گرفته که در پیه‌شینه آورده شده مقایسه گردیده است.

نتایج آزمون فرضیه اول با عنوان «احساس تعلق مکانی بر توسعه پایدار روستایی در بعد اجتماعی و فرهنگی» در روستاهای شهرستان لالی تأثیر معناداری دارد. مقدار R برابر است با ۰/۴۴۳، اشاره دارد به همبستگی ساده بین دو متغیر و به عبارتی شدت همبستگی بین دو متغیر را نشان می‌دهد. همان‌طور که از مقدار R (همبستگی پیرسون بین دو متغیر) نمایان است، بین دو متغیر احساس تعلق مکانی در ابعاد مختلف (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) در بعد اجتماعی و فرهنگی و توسعه پایدار روستایی همبستگی در حد متوسطی وجود دارد. مقدار R^2 نشان می‌دهد که چه مقدار از متغیر وابسته یعنی توسعه پایدار روستایی، می‌تواند توسط متغیر مستقل احساس تعلق مکانی تبیین شود. در این فرضیه احساس تعلق مکانی می‌تواند ۰/۴۶ درصد از تغییرات متغیر توسعه پایدار روستایی در بعد اجتماعی و فرهنگی را تبیین کند که در واقع مقدار متوسطی است میزان معناداری در این فرضیه کمتر از میزان ۰/۰۵ است که بیانگر این است که مدل رگرسیونی معنادار است یعنی با اطمینان ۹۵ درصد فرضیه ما مبنی بر معناداری تأثیر ابعاد مختلف تعلق مکانی (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) بر روی توسعه پایدار در بعد اجتماعی و فرهنگی مورد تأیید قرار می‌گیرد.

نتایج آزمون فرضیه دوم بانوان «احساس تعلق مکانی بر توسعه پایدار روستایی در بعد اقتصادی» در روستاهای شهرستان لالی تأثیر معناداری دارد. مقدار R برابر است با ۰/۱۶۱، اشاره دارد به همبستگی ساده بین دو متغیر و به عبارتی شدت همبستگی بین دو متغیر را نشان می‌دهد. همان‌طور که از مقدار R (همبستگی پیرسون بین دو متغیر) نمایان است، بین دو متغیر احساس تعلق مکانی در بعد اقتصادی و توسعه پایدار روستایی در حد ضعیف وجود دارد. مقدار R^2 نشان می‌دهد که چه مقدار از متغیر وابسته یعنی توسعه پایدار روستایی، می‌تواند توسط متغیر مستقل احساس تعلق مکانی در بعد اقتصادی، تبیین شود. در این فرضیه متغیر احساس تعلق مکانی در بعد اقتصادی می‌تواند ۱۹ درصد از تغییرات متغیر توسعه پایدار روستایی را تبیین کند که در واقع مقدار متوسطی است. میزان معناداری در این فرضیه کمتر از میزان ۰/۰۵ می‌باشد که بیانگر این است که مدل رگرسیونی معنادار است یعنی با اطمینان ۹۵ درصد فرضیه ما مبنی بر معناداری تأثیر تعلق مکانی در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) بر روی توسعه پایدار در بعد اقتصادی مورد تأیید قرار می‌گیرد.

نتایج آزمون فرضیه سوم اول با عنوان «احساس تعلق مکانی بر توسعه پایدار روستایی در بعد (زیست محیطی) در روستاهای شهرستان لالی تأثیر معناداری دارد». (احساس تعلق مکانی در ابعاد هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) بر روی توسعه پایدار در بعد اقتصادی تأثیر معناداری دارد. مقدار R برابر است با $0/522$ ، اشاره دارد به همبستگی ساده بین دو متغیر احساس تعلق مکانی بر توسعه پایدار روستایی در بعد (زیست محیطی) دارد. همچنین مقدار R^2 برابر است با $0/53$ یعنی احساس تعلق مکانی در ابعاد مختلف می‌تواند 53% در صد از تغییرات متغیر توسعه پایدار روستایی در بعد (زیست محیطی) را تبیین کند که در واقع مقدار قوی می‌باشد. میزان معناداری در این فرضیه کمتر از میزان $0/05$ است یعنی $(0,001)$ می‌باشد که بیانگر این است که مدل رگرسیونی معنادار است یعنی با اطمینان 95% در صد فرضیه ما مبنی بر معناداری تأثیر تعلق مکانی بر روی توسعه پایدار روستایی در بعد (زیست محیطی) مورد تأیید قرار می‌گیرد.

نتایج آزمون فرضیه چهارم با عنوان «احساس تعلق مکانی بر توسعه پایدار روستایی در بعد (کالبدی) در روستاهای شهرستان لالی تأثیر معناداری دارد». مقدار R برابر است با $0/141$ ، اشاره دارد به همبستگی ضعیف بین دو متغیر و به عبارتی شدت همبستگی بین دو متغیر را نشان می‌دهد. همان‌طور که از مقدار R (همبستگی پیرسون بین دو متغیر) نمایان است، بین دو متغیر احساس تعلق در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) و توسعه پایدار در بعد کالبدی روستایی همبستگی در حد ضعیفی وجود دارد. مقدار R^2 نشان می‌دهد که چه مقدار از متغیر وابسته یعنی توسعه پایدار روستایی در بعد کالبدی، می‌تواند توسط متغیر مستقل یعنی احساس تعلق مکانی در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی)، تبیین شود. در این فرضیه متغیر احساس تعلق در ابعاد (هویت مکانی، دل‌بستگی احساسی و دل‌بستگی مکانی) $0/011$ در صد از تغییرات متغیر ابعاد توسعه پایدار روستایی در بعد کالبدی که در واقع مقدار ناچیزی است.

در پایان پیشنهاد می‌شود: تقویت فضا و فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی در سطح روستاهای پرجمعیت از طریق ایجاد فضاهای جمعی و نصب المان‌های روستایی.

توجه به اختصاص فضاهای روستا به منظور تقویت بعد اجتماعی ساکنین بومی.

توجه بیشتر نسبت به جنبه‌های اجتماعی و فرهنگی طرح‌ها و برنامه‌های اجرایی در سطح روستا.

ایجاد سراهای فرهنگی در سطح روستاها به منظور تقویت بیشتر ابعاد فرهنگی زندگی ساکنین.

ارائه برنامه‌های زیست محیطی مبتنی در سطح و مقیاس روستاها.

شناسایی و توجه به گروه‌های هنری و حمایت از فعالیت‌های فرهنگی آن‌ها در سطح روستا و امکان برگزاری

جشن‌ها و نمایش‌های گروهی در سطح روستاها.

یکی از موارد مهم در حوزه انجام یک پژوهش محدود بودن زهان انجام پژوهش عدم شناخت متغیرهای خارج از کنترل پژوهشگر می باشد که باعث می شود ابعادی از پژوهش امکان بررسی نداشته باشد و مورد فراموشی قرار بگیرد از این رو با توجه به موضوع پژوهش پیشنهاد می گردد که:

توجه به ابعاد دیگری از احساس تعلق مکانی به جز ۳ بعد مطرح شده در این پژوهش.

توجه به ابعاد جنسیت، پایگاه اجتماعی و اقتصادی افراد در ارتباط با موضوع احساس تعلق و تاثیر آن در توسعه پایدار روستاها.

توجه به مؤلفه های قومیتی و زبانی در موضوع احساس تعلق مکانی.

انجام یک مطالعه تطبیقی تفاوت احساس تعلق مکانی در بین روستاهای و محله های مختلف.

منابع

- ابی زاده، الناز، اختر، سهیلا. (۱۴۰۲). شناسایی پیرامون های مؤثر بر هویت و حس مکان با رویکرد آینده پژوهی (مورد مطالعه: روستای کندان). برنامهریزی فضایی، ۳(۲)، ۴۴-۲۱.
<https://doi.org/10.22108/sppl.2023.136123.1687>
- بذرافشان، جواد، طولابی نژاد، مهرشاد، اسکتی، هانی. (۱۳۹۷). بررسی آثار حس تعلق مکانی بر باز ساخت فضایی-کالبدی سکونتگاه های روستایی (مطالعه موردی: دهستان نه، شهرستان نهبندان). پژوهش های جغرافیای انسانی، ۵۰(۴)، ۷۹۱-۸۰۷.
- جلالی مقدم، زهره. (۱۳۹۵). ارزیابی حس تعلق به مکان در فضاهای عمومی شهری (مورد مطالعه: منطقه ۲ رشت)، پایان نامه کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه گیلان.
- رضوانی، مطبوعی لنگرودی، پور طاهری، عزیزی. (۱۳۹۴). مهاجرپذیری و توسعه پایدار اجتماعی در مناطق روستایی (مطالعه موردی: روستاهای مهاجرپذیر منطقه کلان شهری تهران). فصلنامه علمی-پژوهشی برنامه ریزی منطقه ای، ۵(۱۹)، ۷۱-۸۴.
- زارعی، آرزو و هاشمی، شیما و گلابی، سعیده. (۱۳۹۸). بررسی طراحی معماری روستایی در ارتقاء حس تعلق مکانی ساکنین نمونه موردی: روستای قاصدان شهرستان قروه، ماهنامه شایک، ۵(۴).
<https://civilica.com/doc/994984>.
- سواری، مسلم و طاهری، حسن. (۱۴۰۰). نقش حس تعلق مکانی در توانمندی روانی خانوارهای روستایی بخش مرکزی شهرستان باوی در مقابل باخشک سالی. برنامهریزی فضایی، ۱۱(۲)، ۹۰-۶۷.
<https://doi.org/10.22108/sppl.2020.123435.1508>
- عبدی ملک کلایی، رسول. (۱۳۹۵). تعلق مکانی و توسعه پایدار در بافت های فرسوده شهری، اولین کنفرانس ملی چشم انداز آینده معماری و شهرسازی با رویکرد توسعه پایدار، ساری.
- عسگری، سهراب و عبدلی، سمیه. (۱۴۰۱). ارزیابی رضایت از کیفیت زندگی و حس تعلق مکانی (مطالعه موردی: روستای گاوخانه شهرستان اراک)، فصلنامه اقتصاد و توسعه پایدار، ۱(۱)،
<https://civilica.com/doc/1699865>.

- میکانیکی، جواد و دری، ر. ضا. (۱۴۰۱). مطالعه تأثیرات حس تعلق مکانی بر پایداری جمعیتی رو ستاهای مرزی شهرستان سرپیش. مطالعات فرهنگی - اجتماعی خراسان، ۱۷(۲)، ۱۴۲-۱۰۹.
- <https://www.doi.org/10.22034/fakh.2023.385436.1601>
- Addas, A. (2023). Influence of Urban Green Spaces on Quality of Life and Health with Smart City Design. Land 2023, Vol. 12, Page 960, 12(5), 960.
- Brocato, Elisabeth Deanne (2006) Place Attachment: An investigation OF Environments And Out Comes In A Service Context, Dissertation Proposal Presented to the Faculty of the Graduate School of The University of Texas at Arlington in Partial Fulfillment of the Requirements for the eDegree of Doctor Of Philosophy.
- Everett, B. (2009), belonging: Social exclusion, social inclusion, personal safety and the experience of mental illness, Copyright Mood Disorders Society of Canada.
- Hung Ng, S. et al (2005), People living in ageing buildings: Their quality of life and sense of belonging, Journal of Environmental Psychology. No. 25 (2005) 347-360.
- Jiao, L., Ren, Z., Guo, Z., Gao, S., & Xu, Y. (۲۰۲۳). Individual differences in place attachment and pro-environmental behavior: Pride as an emotional tie. Personality and Individual Differences, ۲۱۴, ۱۱۲۳۵۷. <https://doi.org/10.1016/J.PAID.۲۰۲۳.۱۱۲۳۵۷>
- Mc Clinchy. & Kaylee Adam, A. (2017). Investigating social sustainability and sense of belonging to a place in urban neighborhoods through celebrations and festivals, Montreal, p: 1.
- Mckenzie, S. (2017). social Sustainability: toward some definition, Hawake Research In statute, University of south Australia, Magill, South Australia, p:1.
- Nora, E. (2019). Investigating the strategy of increasing citizens' sense of belonging through urban regeneration, Letchworth neighborhood, London, natural resources Canada. p:11.
- Peter, K. 7 Alison, W.I. (2019). Investigating the sense of belonging to the local community in small areas and Canadian Urban Average: Zed Books, Londo, p: 27.
- Wilkinson, Deanna L. (20۱7). Local Social Ties and Willingness to Intervene Textured Views Among Violent Urban Youth of Neighborhood Social Control Dynamics and Situations - Justice Quarterly - Volume 24.